N°. 2215. 185[illegible]

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5,00; voor de buitensteden f 6,00; franko door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 8 AUGUSTUS.

Advertentiën van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 7 Augustus.

De Tweede Kamer is in hare zitting van Zaturdag tot een besluit gekomen omtrent de quæstie der drukpers-vrijheid in Indië. Zij heeft een middenweg gekozen tusschen het voorstel der Regering en het amendement van den heer Thorbecke. De Regering stelde voor het *preventief* stelsel aan te nemen zoowel op hetgeen men uit Nederland gedrukt zou willen aanvoeren, als op hetgeen men in Indië zou willen drukken. De heer Thorbecke daarentegen wil op beide slechts het *repressief* stelsel hebben toegepast. Gaat het systeem van de Regering te ver, om niets in onze Koloniën te willen toelaten van al hetgeen zij schadelijk voor het belang van den Staat zal kunnen achten; eveneens gaat het beginsel van den heer Thorbecke te ver, die de vrijheid van drukpers in Indië niet anders wil hebben beperkt, dan door bestraffing van 't gemaakte misbruik. De Regering gaat uit van het systeem, dat de Indische maatschappij in plaats van het *konstitutionneel* stelsel eene alleenheersching bezit, en dat in dien zin dan ook dit gansche regeringsreglement is opgesteld. Past de vrijheid der drukpers in het konstitutionneele leven, zij is onbestaanbaar met de alleenheersching. Zeer waar, voor zoo ver 't de drukpers betreft op het gebied van de alleenheersching. Maar hoe kan en mag men vorderen, dat de vrije pers van het moederland in hare produkten, op Indischen bodem aan het preventief stelsel worde onderworpen? 't Zou niet alleen nutteloos en schadelijk, maar zelfs onmogelijk zijn om dat in toepassing te brengen. Verbeel u eene censuur ingesteld op Indiesch territoir tegen hetgeen hier te lande gedrukt wordt! De Regering schermt om de [illegible] beteekenis van art. 118 met hare bedoelingen. Maar bedoelingen doen op het terrein der wetgeving niets ter zake, dan dat zij de tijdelijke gezindheid van den tijdelijken minister aangeven. Daaraan is voor de wet eigenlijk weinig gelegen. Daarbij komt alleen in aanmerking wat de duidelijke letter en zin der wet zeggen. — Is het voor ons blijkbaar dat het art. der Regering onaannemelijk is; het amendement van den heer Thorbecke schijnt ons niet minder verwerpelijk. Deze wil in plaats der *censuur* op, vrijheid voor al wat gedrukt is. Niet alleen vrijheid van invoer in onze kolonien van hetgeen in 't moederland verschijnt, eene vrijheid, die altijd bestaan heeft en nooit schadelijk heeft gewerkt; maar ook vrije drukpers op 't gebied van onze koloniën, niet anders beperkt dan door straffen bij algemeene verordeningen vast te stellen op het misbruik. — Naar onze overtuiging gaat dit te ver. De heer Thorbecke verdedigt zijne opinie op grond, dat er zonder deze vrijheid gene waarborgen zijn tegen het absoluut bestuur onzer Koloniën [illegible] waarborgen in Indië? Het is eenigermate, otschoon [illegible] verre na niet gansch toe te geven. Maar geene waarborgen in 't moederland? Dat kan de geachte vertegenwoordiger niet bedoeld hebben, of hij heeft ongetwijfeld niet gedacht, b. v. om eenige punten op te noemen, noch aan de vrijheid van drukpers in het moederland, noch aan de twee Kamers der volksvertegenwoordiging, noch aan de ministerieële verantwoordelijkheid.

De heer Mackay heeft zeer goed begrepen, dat én het ministerie én de oppozitie ten deze meer vorderden, dan noodig en raadzaam was. Hij stelt dan een middenweg voor. Hij wil het preventief stelsel, dat is de censuur behouden voor hetgeen in onze koloniën of elders dan in het moederland zal worden gedrukt. Maar voor hetgeen in 't moederland zal zijn in 't licht verschenen verlangt hij dat slechts het repressief stelsel gelden zal. Zulks wordt, na eene zeer uitvoerige en belangrijke diskussie, door de Kamer aangenomen met 31 tegen 24 stemmen; terwijl een sub-amendement van den heer van [illegible] om in plaats van de woorden »belang van 't land" te stellen »belang der openbare orde". De minister van Koloniën had wel liever de oorspronkelijke redaktie behouden, maar had dan toch ook geen groot bezwaar tegen de aanneming dezer beide amendementen. Het amendement van den heer Thorbecke, waarmee hij zich volstrekt niet vereenigen kon, werd met 41 tegen 14 stemmen verworpen.

Van deze beraadslaging verdienen [illegible] worden opgemerkt, dat de minister zijne verdediging tegen den heer Thorbecke aanving met de quæstie persoonlijk te behandelen. De heer Thorbecke had vroeger, toen hij nog in het ministerie zitting had, anders gedacht over de drukpers met betrekking tot Indië. Wij hooren altijd zeer ongaarne persoonlijke quæstien in de beraadslagingen der vertegenwoordiging brengen. Vooreerst omdat zij hatelijk zijn, ten andere omdat zij nooit iets afdoen, en ten derde omdat zij de diskussiën verbitteren en nutteloos rekken. Zulks was het geval in deze gelegenheid. En als men nu bedenkt, dat de antecedenten van den minister van Koloniën niet vrij van inkonsequentiën zijn, dan zal men 't met ons eens zijn, dat de minister zijn persoonlijk argument had kunnen en behooren voor zich te houden.

De heer Sloot heeft ter dezer gelegenheid op nieuw ter sprake gebragt het bekend koninklijk besluit tegen het openbaar maken van officiëele stukken, betrekkelijk onze koloniën. Hij ontkent niet dat er misbruiken waren te weeren; maar hij meent, en zeer te regt, dat voornoemd besluit niet slechts het misbruik, maar zelfs het nuttig gebruik op zware, al te zware straffen keert.

Eindelijk stippen wij nog aan, dat de heer van Nispen aan de Kamer in bedenking gaf of het niet raadzaam zou zijn den vrijen invoer van gedrukte stukken in onze koloniën te beperken, tot die in de *Nederlandsche* taal uitkomen, ten einde te weeren dat van hier uit in de Javaansche taal invoer op Java plaats had. De bedenking is gegrond en 't verwondert ons dat de Kamer daarop geen acht heeft geslagen. Intusschen, het voorstel zou een anderen vorm noodig gehad hebben. Want er bestaat geen reden om op Java te weeren, wat hier in 't Hoogduitsch, of in 't Fransch, of in 't Engelsch verschijnt.

De twedde quæstie in de zitting van Zaturdag behandeld, is de *slavenquæstie*. Daarover wordt ook nog heden beraadslaagd. De heeren van Hoëvell en van Heiden Reinestein stellen ieder een nieuw artikel voor, te plaatsen tusschen artt. 118 en 119. De heer van Hoëvell verlangt het volgend artikel:

»De kinderen uit slavinnen geboren, na de afkondiging dezer wet, zijn vrij.

»De thans aanwezige slaven zijn vrij. Zij treden in het genot dier vrijheid van het oogenblik, waarop de schadeloosstelling aan de eigenaren, krachtens algemeene verordening toe te kennen, wordt toegewezen."

De heer van Heiden heeft voorgesteld ter zelfder plaatse in te lasschen:

»De slaven worden vrij verklaard; kinderen uit slavinnen na de afkondiging dezer wet geboren, terstond; ten opzigte der overige slaven wordt de tijd wanneer en de wijze en voorwaarden waarop bij algemeene verordening bepaald en geregeld."

De amendementen verschillen meer dan zulks schijnt. Dat van den heer van Hoëvell verklaart alle slaven vrij; en noodzaakt de Regering om onmiddellijk over te gaan tot de schadeloosstelling. Hij wil dat de slaven weldra allen met der daad vrij zijn. Het amendement van den heer van Heiden integendeel heeft de strekking, of zal ten minste tot rezultaat hebben, dat wie thans slaaf is, slaaf blijft, en dat de slavenstand, om er een eind aan te maken, zal moeten *uitsterven*.

Het amendement van den heer van Hoëvell is veel [illegible]. Maar de vraag blijft: Hoeveel zal die emancipatie kosten? De som moge voor de Oost dragelijk zijn. Maar wat aan te vangen met de slaven onzer West-Indiën? Die quæstiën vinden wij niet behandeld. De heer van Hoëvell heeft zeer voorzigtig de quæstie der Oost-Indische slaven van die der West-Indische geheel afgescheiden. Zijn amendement vindt warmen steun bij de heeren Hugenholtz, van Lijnden, ten Cate, Sloet, Donker (deze toch niet een zeker voorbehoud, gelijk ook) Gevers van Endegeest; maar de heeren van Deinse en Luyben zijn er warm voor.

Het amendement van den heer van Heiden wordt slechts door den heer Baud verdedigd, hetgeen juist geene aanbeveling voor dat amendement is. Integendeel. Intusschen, het is niet te voorzien wat er van de amendementen komt. Gelijk wij bereids aanmerkten, het schijnt dat de quæstie slechts is besproken uit het oogpunt der menschlievendheid. Maar er is eene keerzijde. Er is daaraan verbonden een zeer stoffelijk oogpunt, de schadeloosstelling namelijk. En ook daarover zal eenig licht verspreid behooren te worden, alvorens de Kamer eene beslissing neme, die wij hopen, dat gunstig zal kunnen zijn.

Men leest in de *Grondwet*:

»De eischen van het Engelsche gouvernement betrekkelijk de bekende zaak van *de Jonge Albert*, kapt. van der Zee, maken, naar wij vernemen, het onderwerp uit van drukke beraadslagingen in den ministerraad.

»Men wil tevens weten, dat, omtrent het te nemen besluit, in den ministerraad groot verschil van gevoelen bestaat. De heer van Hall moet o. a. bepaaldelijk van meening zijn, dat de eisch tot uitlevering van schip en lading niet kan of mag worden ingewilligd; en moet zelfs verklaard hebben, eerder zijne portefeuille neder te leggen, dan daarin toe te stemmen.

Inmiddels blijft Engeland — en zoo men wil, nu ook gesteund door Frankrijk — op de inwilliging zijner eischen ten sterkste aandringen. Eene nota-wisseling wordt zeer druk voortgezet. Evenwel vreest men, dat deze zaak tot meer ernstige verwikkelingen aanleiding zal geven. Zoo veel althans is zeker, dat zelfs de tegenwoordigheid van den heer Lightenvelt is noodig geweest, om aan onze Regering het gewigt te doen beseffen, dat Engeland en Frankrijk aan de spoedige beëindiging dezer zaak hechten, overeenkomstig de gedane eischen van Lord Clarendon."

Men leest in de *Emancipation*:

»Een zonderling gerucht werd gisteren te Berlijn verspreid. Men verhaalde dat, ten gevolge eener geheime onderhandeling tusschen Pruissen en Rusland, welke laatste eerstdaags de herstelling van een *statu quo ante* zou voorstellen, en dat, ingeval de Westersche mogendheden mogten weigeren er in toe te treden, Pruissen en Denemarken, in naam der Europeesche orde, zich ter gunste van den Czaar zouden verklaren. Schoon die tijding ons van een hoog standpunt gewordt, wij kunnen er geen geloof aan hechten, zij is te tegenstrijdig met de tegenwoordige staatkunde van Oostenrijk is. Wij vreezen waarlijk niet te bevestigen, dat de herstelling van het *statu quo* te Weenen, als zeer moeijelijk, om niet te zeggen onmogelijk wordt beschouwd. Trouwens, op het oogenblik dat wij dit schrijven, spreekt het kanon luider dan de diplomatie in de Oost- en Zwarte zee, tegenover de eilanden van Aland en in de Krim. De afzondering van Pruissen wordt dagelijks grooter en dreigt tot magteloosheid over te slaan."

Het *Goudsch Kronijkske* berigtte, in zijn voorlaatste Nommer, dat er, »zoo als *de Tijd* heeft medegedeeld," te Amsterdam in de R. K. kerken gebeden was geworden, »dat de overmoed van den Keizer van Rusland gestraft moge worden." Wij hebben ons gehaast openlijk tegen deze boosaardige aantijging te protesteeren. Onwaar was het, dat in de r. k. kerken te dezer stede, gebeden was geworden, »dat de overmoed van den Keizer van Rusland gestraft moge worden." En onwaar was het, dat de *Tijd* dit zou hebben medegedeeld.

Het *Goudsch Kronijkske* zal zich dan ook wel gehaast hebben zijne valsche beschuldiging te herroepen. — Dat zou elk eerlijk en loyaal mensch gedaan hebben: het *Goudsch Kronijkske* echter neemt van de woorden, waarin het ons, welligt op strafwaardige wijze, geïnkrimineerd heeft, geen enkel woord terug. Het laat zijne aantijging in haar geheel, alsof zij niet pertinent weersproken was geworden.

Eene treffende bijdrage ter karakterizeering van de polemiek van het *Goudsch Kronijkske*, zoo zij nog nader gekarakterizeerd behoeft te worden. Wij vestigen er de aandacht op van de onafhankelijke en onpartijdige dagbladpers, opdat zij dan den aard der strijdvoering van de partij, welke het *Goudsch Kronijkske* vertegenwoordigt, regt late wedervaren.

Men leest in den *Constitutionnel*: In [illegible] bladen wordt veel geschreven [illegible]

onder bevel van admiraal Pontiatine. Men vermoedde dat dat eskader, na eene zending naar Japan, zich gehaast had om de haven van Kamschatka binnen te loopen, zoodra het van de oorlogsverklaring had kennis gekregen. Maar men heeft vernomen dat het te Manilla zich eenigen tijd heeft opgehouden. Naar men meent bestaat het in een fregat, drie brikken en twee transportschepen. In een der havens van Soerabaija, op het eiland Java moet het een schuilplaats gevonden hebben. Men verzekerde dat twee vaartuigen van dit eskader zich hadden verwijderd, om in de zeeëngte van Rhio (in de nabijheid van de Engelsche bezitting van Singapore) of in de Australische zee te kruizen. Den handel van Sydney werd hierdoor in de maand Mei een panischen schrik aangejaagd, te oordeelen naar een proklamatie van het Britsche bestuur in Australië. Men heeft de bevolking gerust gesteld door haar te wijzen op de meerderheid der zeemagt, welke Frankrijk en Engeland in den Stillen Oceaan heeft.

De Engelsche kruizers hebben wederom een Nederlandsch koopvaardijschip, de *Hendrika Bouvinga* (?), opgebragt dat in de haven van Koningsberg ingelopen door den Engelschen konsul in beslag is genomen. De *Wilmina*, waarvan ik u eenige dagen geleden de aanhouding berigtte, is als goede prijs verklaard en naar Engeland opgebragt, wegens het aan boord hebben van ketens en leidsels voor paarden.

(*Independance.*)

Bij het hardnekkig stilzwijgen, dat de *Staats-Courant* in acht neemt over de verhouding der Regering of van hare leden individueel tot de *Amsterdamsche Courant* en de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, in verband met hetgeen die Couranten hebben durven beweren te zijn de ontwerpen dier Regering, verwijzen wij naar den *Belgischen Moniteur* van gister.

Deze Staats-Courant van België wijst het publiek volledig te regt ten aanzien van eenige feiten, door Belgische dagbladen rakende handelingen der Regering publiek gemaakt. De Belgische Regering volgt alzoo het voetspoor dat door zoo vele andere regeringen wordt gegeven, om namelijk door het officieele orgaan de publieke opinie in te lichten omtrent de ware toedragt van die zaken, waarin zij meer dan gewoon belang schijnt te stellen.

Onze Regering blijft onverzettelijk het stilzwijgen bewaren over een teeder punt, waaromtrent volledige opheldering door ieder om het zeeregt wordt verlangd.

Is het vergedreven hooghartigheid? Is het minachting voor de publieke opinie? Of is het iets anders?

(*Grondwet.*)

Men schrijft ons uit Veghel: »Reeds bij vroegere verkiezingen voor het lidmaatschap der Tweede Kamer, is hier en in omliggende gemeenten, de kandidatuur van den verdienstvollen heer Mr. A. A. J. Meilink ernstig ter sprake gekomen. Doch telkens waren de omstandigheden van dien aard, dat daarvan, of niet tijdig genoeg werd gunst, of de gelegenheid tot het welslagen dier kandidatuur te hagchelijk scheen. Thans echter na het onverwacht overlijden van den heer van der Heijden, heeft zich op nieuw de aandacht op dien geachten en kundigen regtsgeleerden voorstander van al wat goed is gevestigd, en daar UEd. dagblad ons reeds vroeger, schoon eenigzins ontijdig met de verdiensten van dien heer bekend maakte, vertrouwen wij dat gij welwillend op nieuw uwe kolommen zult openstellen om aan deze kandidatuur de meest mogelijke openbaarheid te geven. Wij weten maar al te zeer, hoe zeer het fanatismus van eenige partijen in de residentie de verdiensten van den waardigen Meijlink op velerhande wijzen heeft miskend. Mogten wij dus door hem in het kiesdistrikt Eindhoven tot vertegenwoordiger te kiezen, aan zijne veelzijdige talenten, die hij zeker tot ons voordeel zal aanwenden, een regtmatige hulde kunnen bewijzen, wij zouden ons hoogst voldaan rekenen; overtuigd dat een voortreffelijk deskundig man onze en de algemeene belangen in 's lands hooge vergaderzaal met klem en waardigheid zou voorstaan."

De onderhandelingen met de Hannoversche regering, wegens den aanleg van eene telegraaphlijn ter verbinding van het Nederlandsche met het Hannoversche stelsel, heeft tot de uitkomst geleid, dat nog voor het einde van het loopende jaar eene dergelijke verbinding tot stand zal komen.

De nieuwe lijn zal te Zutphen beginnen, over Lochem, Goor, Oldenzaal en Denekamp de grenzen bereiken en op Hannoversch gebied over Nordhorn, Lingen en Osnabrück loopen, om zich bij Nienburg aan de bestaande telegraaphlijn te sluiten.

Bij de voltooijing dezer lijn zal eene verbinding van 's Gravenhage en Amsterdam met Bremen en Hamburg tot stand komen, geheel onafhankelijk van de Pruisische lijnen, waarlangs thans alle berigten moeten loopen, die tusschen deze plaatsen worden gewisseld. Deze dubbele gelegenheid tot het verzenden van berigten zal het snelle en geregelde verkeer van Groot-Britannie en Nederland met het noorden van Duitschland krachtig bevorderen.

Bij gelegenheid van den vierhonderdsten verjaardag van het St. Lucas gild te Antwerpen, hetwelk te regt beschouwd wordt als de wieg der Vlaamsche schilderschool, heeft die maatschappij eene groote tentoonstelling van schilderstukken en andere kunstvoortbrengselen van overledene kunstenaars, tegen den 10 dezer georganizeerd. Door de eigenaren der voornaamste kunstverzamelingen in Belgie zijn haar bereids omstreeks 400 schilderstukken van de eerste meesters, benevens eene groote hoeveelheid kunstvoorwerpen en antiquiteiten, daartoe toevertrouwd. Het zal eene verzameling van meesterstukken zijn, zoo als er zelden eene onder de oogen van het publiek is gekomen. Wij voldoen gaarne aan het ons gedane verzoek, om de aandacht ook van de Nederlandsche kunstliefhebbers daarop te vestigen. (*H.*)

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* meent van goederhand te kunnen verzekeren dat er ten aanzien van eene bijeenroeping der Eerste Kamer van de Staten-Generaal nog niets bepaald is.

Vrijdag jl. zijn in de Maas binnengekomen twee haringhoekers, een met 49 en een met 50 ton.

De minister van Finantien verwittigt mits deze de belanghebbenden, dat het tijdstip der expeditie van de brievenmalen bestemd naar Indie langs den weg van Marseille, voor het vervolg telkens een dag later is gesteld, dan tot dusverre het geval was; zoodat de verzending van brieven uit Amsterdam, 's Gravenhage, Rotterdam enz. voortaan nog kan geschieden tot en met den 8sten en 24sten van elke maand, en uit andere plaatsen in evenredigheid. In verband met het vorenstaande verspringt ook telkens met een dag het tijdstip waarop de heffing van het verhoogde port voor de gedrukte stukken, over Marseille te verzenden, een aanvang neemt. De vroeger bepaalde dagen voor de verzending over Southampton en over Triëst, ondergaan geene verandering.

Volgens opgave van het ministerie van Finantien, is aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen over de maand Julij 1854 ontvangen aan suikeraccijns in hoofdsom, opcenten en collektief zegel, een bedrag van *vijf en zeventig duizend vijf en twintig gulden negen en vijftig cents.*

Z.M. heeft 1°. benoemd: tot subst.-griff. bij de arr. regtb. te Tiel Mr. J. E. L. E. E. Scheidius; tot scheepsklerken bij de Ned. marine: W. J. Melenbach, D. W. Muller, J. P. Faubel, J. C. C. Struick, J. Breeman, K. F. Cert van Wijk, P. F. van Wage, M. C. de Vries van Heijst, F. W. L. A. Hirschmann, A. E. Hooglandt, W. Hanegraaff, J. C. de Vriese, en B. le Fevre de Montigny; 2°. eervol ontslagen C. M. P. Malingré als plaatsverv. van den kantonr. te Heusden; J. Quant als adsp. ing. der marine bij 's Rijks werf te Amsterdam.

Bij den heer H. Nijgh te Rotterdam is verschenen: *Gids voor het huwelijk*, door R. J. F. Rietstap, kandidaat notaris alhier. Men vindt hier systematisch te zamen gebragt de bepalingen van het wetboek, omtrent het huwelijk en de gevolgen daarvan met betrekking tot de personen en goederen van de echtgenooten. De voordragt is duidelijk, en voor hen, die een beknopt overzigt dier bepalingen verlangen, hier en daar met verwijzigingen naar en vergelijkingen met vroegere wetgevingen, is dit boek wel aanbevelingswaardig. (*N. R. Ct.*)

Men verzoekt ons voor het volgende eene plaats:

»Eenige jaren geleden zond de heer Fetis, direkteur van het *Conservatoire royal de musique* te Brussel aan de Koninklijke akademie een verslag, betreffende de fabriekatie van kerkorgels in België; en bewees de minderheid der instrumenten van de Belgische fabriekanten, vergeleken bij die van andere landen.

»Sedert dat tijdstip zijn vele orgels gefabriceert door Belgische fabriekanten, welke zich op de hoogte hebben gesteld der bekwaamste Fransche en Duitsche *faktoren*. Naauwelijks twee maanden geleden heeft de heer Merklin Schütze zich naar Parijs begeven, om het *Orchestrium*, (een instrument van zijne uitvinding) aan het onderzoek der muzikale autoriteiten dier stad te onderwerpen. Bij die gelegenheid hebben wij bereids de goedkeuring gemeld, welke dat nieuw instrument te Parijs te beurt viel, na door de heeren Niedermeijer, Marmontel, den prins de la Moskowa en vele hooge geestelijken bezigtigd te zijn. De bestelling van een orgel met drie handklavieren en afzonderlijke pedalen en van een groot orchestrium voor de kerk *St. Eugène* den heer Merklin Schütze door den abt Coquand, Kanunnik en Sekretaris-generaal van het Aartsbisdom, was voor onze fabriekanten een bewijs van vooruitgang. Een niet minder schitterend bewijs van bijval wachtte onzen jongen kunstenaars.

»In Murcia (Spanje) barstte een brand uit, en het binnenste der hoofdkerk werd een prooi der vlammen. Mgr. de Bisschop van Karthagene en [illegible] besloten het prachtig gebouw te herstellen, en het schooner en rijker dan het vroeger was te maken. Te dien einde wilden zij een orgel van buitengewone grootte, en wendden zich tot den heer Esclava, de beroemde kapelmeester H. M. de Koningin van Spanje.

»Gedurende eene reis, welke deze onlangs naar Parijs, Londen, Weenen, Berlijn en Dresden deed, bezocht de heer Esclava ook België, en besteedde een ganschen dag aan het onderzoek van het orgel in de St. Bartholomeuskerk te Luik. Dat instrument liet aan den heer Esclava zulk eene aangename herinnering achter, dat hij niet aarzelde den maker er van aan den Bisschop van Karthagena aan te bevelen. De heer Merklin Schütze werd over de Pyreneën ontboden en de konstruktie van het orgel voor Muscin opgedragen.

»Onze fabriekant is teruggekeerd met de opdragt; het orgel zal bestaan in vier handklavieren, afzonderlijke pedalen en meer dan 4000 pijpen. 't Zal niet slechts het volmaaktste orgel zijn in Spanje, maar een der grootste en schoonste instrumenten van Europa.

»Verscheidene bestellingen orchestriums zijn voor Spanje aan genoemde fabriekanten gedaan.

»Wij vertrouwen dat de bekwame direkteur van het Conservatoire de Musique te Brussel, zich zal geluk wenschen een zekere impulsie aan de Belgische orgelfabriekanten gegeven te hebben door hun den weg te wijzen, die zij volgen moeten. De heer Merklin Schütze moge zich verblijden den raad van den heer Fetis gevolgd te hebben. De bijval dien hij niet alleen in Belgie, maar ook in Nederland en Frankrijk en in Spanje verworven heeft, moet hen nopen moedig op den ingeslagen weg voort te varen.

»De heer Liszt, de beroemde pianist, heeft dezer dagen tot tweemalen toe in de werkplaats van den heer Merklin het nieuw orchestrium gehoord en het hoogstens geprezen."

VLISSINGEN, 4 Aug. Eergisteren is nagenoeg het geheele étatmajor van Zr. Ms. fregat 1ste kl. *de Ruyter* bekend geworden. Het grootste gedeelte van het étatmajor van Zr. Ms. fregat *de Prins van Oranje* wordt op hetzelve overgeplaatst, alleen worden hiervan non-actief de komm. kapt. ter zee Stoll, de luit. ter zee Damman en Steeling en de offic. van gez. 2 kl. Koning, terwijl de kap. Quarles de Quarles en de luit. Tewater, beide der mariniers, tot het korps terugkeeren. Het etat-major van het fregat *de Ruyter* wordt alsdan aangevuld door: als komm. de kapt. ter zee 't Hooft, verder de luit. Ris en Clifford, Kocq van Breugel en de kapt. Vreedenberg en de luit. Coentzé, beide der mariniers, benevens de chir.-majoor Gruelman en twee offic. van gezondheid, die nog niet bekend zijn. (*H.*)

CAPELLE, 4 Augustus. Als eene bijzonderheid kan men melden, dat de hooihandel in de Langstraat, dezen zomer zóó groot is, dat 40 schepen, die bestendig in de vaart zijn, niet genoeg zijn om aan de verzending te kunnen volpoen. De prijs per 1000 oude ponden is van *f* 10 tot *f* 11.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 6 Aug. De tijdingen uit Spanje loopen niet verder dan tot 31 Julij.

Aan den *Moniteur* wordt geschreven, dat de toestand in Catalognië zeer bedenkelijk was, toen de generaal Concha er het kommandement aanvaardde. Hij heeft echter de veiligheid weten te herstellen vooral te Barcelona. Deze stad is altijd het groote broeinest der revolutionnaire ideën geweest, die van daar zich over geheel Spanje verspreid hebben. Ten allen tijde heeft er het meest de grootste buitensporigheden gepleegd, en steeds was Barcelona het middelpunt, waar zich de revolutionnaire handlangers uit het buitenland verzamelden.

— Volgens de *Diario Espagnol* is Espartero niet alleen prezident van den ministerraad, maar ook gouverneur van het paleis der Koningin. De beteekenis van dit feit, indien het werkelijk zoo bestaat, is allezins gewigtig. Het beteekent zoo veel als de geheele afstand van Koningin Isabella, die de weerlooze prooi wordt van haar overmoedigen minister.

— Espartero heeft een bezoek aan de barrikaden gebragt, en zou volgens den *Siecle*, bij het beklimmen van een dier volksverdedigingen eene ligte kwetsuur aan het been bekomen, althans zijn pantalon gescheurd hebben. De barrikaden worden thans op verzoek van Espartero afgebroken, en de geregelde cirkulatie begint zich in Madrid te herstellen.

— De koningin heeft San Miguel, uit aanmerking der diensten, door hem aan het vaderland bewezen, benoemd tot kapitein-generaal van het leger, en hem tevens ontheven van zijne interimaire betrekking als minister van oorlog. Bij gelijk besluit is O'Donnell ook benoemd tot kapitein-generaal en don José Allende Salazar tot veldmaarschalk.

— San Miguel heeft eene proclamatie gerigt tot de bevolking van Madrid, waarin hij haar dank zegt voor de dapperheid en heldenmoed, die zij aan den dag heeft gelegd in de dagen van den opstand, met bijvoeging, dat thans haar lijden en hare vermoeijenissen door den roemrijken uitslag van dien opstand een einde zijn.

— De *Gaceta* deelt een adres mede van de chefs der

barrikaden aan San Miguel, waarin zij hem te kennen geven dat zij aan zijn beleid te danken hebben, dat de opstand in geene uitspattingen vervallen en de eendragt onder de bevolking bewaard is. In dit adres wordt hij de »Vader des Volks" genoemd.

— Te Marseille zijn berigten ontvangen uit Konstantinopel, loopende tot den 26sten Julij. De vereenigde vloten waren den 21sten van Baltschik naar de Krim onder zeil gegaan, 7 Fransche en 4 Engelsche schepen waren ... gebleven. Deze voor heen de divisien van de generaals Canrobert en Brown aan boord, terwijl 30 kanonneerbooten uit Konstantinopel zich bij haar zullen voegen.

Sebastopol zal in afwachting van een aanval, met alle gestrengheid geblokkeerd worden.

De stoomboot *Wladimir*, varende onder valsche vlag, had tusschen Sinope en Herache drie Turksche handelsvaartuigen genomen.

De Grieksche zeeroovers hebben de eilanden Cos en Calymnos geplunderd.

Uit Alexandrie loopen de berigten tot 26 Julij. Saïd-pacha heeft amnestie geschonken aan de zamenzweerders te Caïro.

Verders had hij het monopolie van de granen afgeschaft, de vrijheid tot openbare verkoopingen van katoen hersteld en verschillende belastingen opgeheven. Er heerschte veel geestdrift.

Uit Perzie wordt het sluiten van een traktaat van aliantie met Rusland, niet bevestigd.

Suliman Khan had Afgha afgezonden om met den Russischen gezant prins Anikoff in onderhandeling te treden

— De *Moniteur* behelst een brief van den keizer aan den minister van oorlog; daarin geeft de Keizer eenige raad gevingen, ten einde bij het marcheren van legerkorpsen zoo veel mogelijk vermoeijenis aan de manschappen te besparen.

— Ten gevolge van den aanzienlijken voorraad, blijft hier de prijs van het graan steeds dalen.

— De pretendent don Miguel heeft bij de kabinetten van Weenen en Berlijn een protest ingediend tegen de eventueele vereeniging van de kroonen van Spanje en Portugal, waarbij hij tevens weder zijne regten op de Portugeesche kroon heeft trachten te doen gelden.

ENGELAND.

[illegible] ontvangen wij lofspraken op Engeland, ten aanzien zijner vorderingen in alles, namelijk in de wonderen zijner industrie het onderigt zijner staats-inrigtingen, den rijkdom zijner aristokratie en van zijnen handelstand. Maar men spreekt ook wel eens van het Britsche pauperismus, van de Britsche armentax, doch slechts als van een vlekje, dat men wel uitgewischt wenschte, doch dat aan de schilderij volstrekt geen nadeel doet. Ook wij loochenen al die fraaiigheden niet, ook wij bewonderen de reusachtige grootheid welke dit rijk sedert drie honderd jaren verkregen heeft, zijne talrijke vloten, zijn onmetelijken handel, de menigte en den rijkdom zijner kolonien, waarvan sommigen den omvang der grootste Europeesche rijken overtreffen. Ook kennen wij volkomen den invloed dien een zoo veelzijdig en tot hiertoe door geen ernstig gevaar bedreigd bezit der Engelschen, in alle deelen der bekende wereld, aan dat rijk verschaft. Ja, wij willen [illegible] geen jota aftrekken, wij willen ook de [illegible] niet aanstippen; maar [illegible] alles zeggen wij uit innige overtuiging, dat [illegible] voorregten niet benijdenswaardig zijn. Want [illegible] stoffelijk welzijn, waarvan zelfs voor Engeland veel bedenkelijk schijnt — wij herinneren aan het bereids genoemd pauperismus, aan Amerika, aan Oost-Indien — is een hooger, het zedelijk, godsdienstig bestaan en waar dat blijkbaar den kreeftengang gaat, zien wij niet alleen geen geluk in waarlijk menschelijken zoowel als in echt christelijken zin, maar wij beschouwen tevens het stoffelijk welzijn als ondermijnd en aan een onvermijdelijken schoon niet plotselinge vernietiging onderworpen.

Gij hebt misschien wel eens van de *Barial-Clubs* en *Friendly Societies* gelezen of hooren spreken, waarvan in Engeland 30000 moeten bestaan, maar gij weet waarschijnlijk [illegible] vereenigingen dienen. Dit echter [illegible] op eene fatsoenlijke be[illegible] zeer gesteld is, dat de arbeidende klasse [illegible] der kolossalen rijkdom der fabriekanten in [illegible] omstandigheden verkeert en alzoo de kosten der begrafenis, geschat op minstens 30 gulden, zelden of ooit kan betalen. [illegible] niet minder bekend dat die klasse, in tegenstelling van het edeler deel der menschheid, [illegible] verwaarloosd wordt, en zij alzoo in de keuze der middelen om haar doel te bereiken, niet bijzonder [illegible] is. Wat gebeurt nu? De genoemde klubs enz. eischen eene geringe bijdrage, waardoor zij bij een voorkomend sterfgeval 30 gulden voor begrafeniskosten [illegible]. De arbeider intusschen wendt zich tot meerdere klubs, [illegible] malen f 30 te trekken en wel voor een enkel [illegible] kind. 't Spreekt van zelf dat hij die som slechts na het overlijden van het kind ontvangt; maar nu begint de gruweldaad. Van zijne geboorte af wordt het kind door ontoereikende voeding, mishandelingen van allerlei aard, aan een spoedigen dood overgeleverd, en de ouders, die zich voor langdurige ontberingen willen schadeloos stellen, doen zich te goed van het bloedgeld, en wachten eene nieuwe gelegenheid, om het verteerde geld op dergelijke wijze te hernieuwen! Geloof niet, dat het een sprookje is dat ik u vertel; verscheidene jury's (onder anderen te Liverpool), de regering, het Parlement (bij de opening van de zitting van 1854), de voornaamste Engelsche dagbladen, stellen de zaak als waar voor en zoeken middelen tot hulp. Men spreekt van het verlaten van kinderen in China, doch voegt er bij, dat de ouders ze niet voeden kunnen; men verhaalt dat de Spartanen gebrekkige zuigelingen in een afgrond wierpen, wijl zij anders den Staat tot last zouden zijn; deze en andere soortgelijke gevallen zijn voorwaar niet te regtvaardigen zelfs niet te verontschuldigen; maar hoe nietig schijnen zij bij het vermelde doodmartelen van een kind, om daarvoor *f* 30 te verkrijgen. De Engelsche (en met hen een groot deel der Protestanten in andere landen) jammeren over den burgerlijken en maatschappelijken toestand der katholieke Italianen; maar verschijnselen als in Engeland zijn in Italie niet denkbaar. De armen worden er in paleizen verpleegd, terwijl Engeland te naauwernood werkhuizen voor hen laat bouwen; in Italie heerscht liefde in het gezin; iets zeer natuurlijk; de godsdienst kweekt en heiligt ze en is steeds troostend en hulpbiedend gereed; en is dáár, gelijk alom, bij wijle gebrek, dan ontbeert men liever dan zich een genot door dergelijke als hierboven beschreven, natuur honende misdaden te verschaffen.

De zoogenaamde verlichting, welke de wereld aan het protestantismus zou te danken hebben, moet niet veel beteekenen of de ware zijn, daar zij zulke vruchten voortbrengt. Het Engelsche ministerie, parlementsleden en andere invloedrijke mannen, dringen aan op verbetering der opvoeding, zoowel in het zedelijke als godsdienstige; is zulks niet eene stilzwijgende bekentenis dat zij in beide rigtingen hunnen pligt niet hebben gedaan? De allesbeheerschende stoffelijke belangen, dienen alzoo blijkbaar niet ter redding der wereld, terwijl daarentegen de grondstellingen der katholieke godsdienst te dien aanzien steeds onveranderlijk zijn gebleven; hare vijanden mogen nu zulks toestemmen of voortdurend trachten te ontkennen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 6 Aug. De *Oesterr. Corresp.* deelt tijdingen mede uit Odessa van 31 Julij, waaruit blijkt dat sedert den vorigen dag de vereenigde vloot met aanzienlijke transportschepen in het gezigt van Sebastopol was verschenen.

Van officieele zijde wordt de terugtogt der Russen medegedeeld; op dien terugtogt werden zij door de Turken niet verontrust. Prins Gortschakoff had den 1sten zijn hoofdkwartier te Doumiewske gevestigd, terwijl hij den 3den te Ursitschen verwacht werd.

— De *Wanderer* heeft een depeche uit Widdin van den 30, waarin Omer-Pacha aan alle Turksche bevelhebbers in Wallachije bevel geeft, om zoodra de Oostenrijksche troepen de vorstendommen binnenrukken, zich over den Donau terug te trekken.

— Het baart in Baden in de hoogere kringen niet weinig verwondering, dat het overlijden der prinses Wasa, de dochter der groothertogin Stephanie, in onze officieele bladen volstrekt niet is aangekondigd. Slechts werd de hofrouw door den hofmaarschalk bevolen, zonder echter daarbij iets te melden noch over het leven noch het afsterven der aan het Regentshuis zoo naauw verwante doode. Wijl deze, gelijk bekend is, in den schoot der Katholieke Kerk was teruggekeerd, brengt men natuurlijk het officieel stilzwijgen gedeeltelijk met de laatste omstandigheid in verband, dat wij trouwens moeijelijk kunnen begrijpen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 7 Augustus.

GETROUWD (4 Aug.): J. Walrave van Houten met A. B Langeler.

BEVALLEN (5 Aug.): L. Frenzel, geb. Burtcky, D.

OVERLEDEN (31 Julij): B. M. Posno, 63 j. — (1 Aug.): J. N. Deffner, 22 j

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 5 Aug. Fransche 3 pc. 71.—; 4½ pc. 98 95; Bank-Aktiën ——; 3 pc Spanje —; id. 1 pc. 18½; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. 80¼; Rom. Leening 1850 83¾.

LONDEN, 5 Aug. Consols 93; 3 pc. Spanje buitenl. —, 1 pc. dito 18⅞; Comité-Bewijzen 5; Passive 4; 5 pc. Rusl. 98; 4½ pc. dito 83; 4 pc. Holl. 92; 2½ pc. id. 61; 5 pc. Sardinië 85; Brazilië 99½; 4½ pc. Peru 68; Gren. uitg. 6½; id. werk. 16½; 3 pc. Mexiko 24⅝; 4 pc. Portugal 39; Ecuador —; Wissel op Amst. —.—; Parijs —.—; Petersb. —; Grieken (blaauw) —.

WEENEN, 5 Aug. Met. 5 pc. 84; id 4½ pc. 74; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 12.12, Amst. ——; Parijs 147; Goud 29¼; Zilver 24; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 5 Aug. 3½ pc. Pruissische Staatschuld 81¼; 4½ pc. Rusland 79¾; 5 pc 94⅜; Wissel op Londen 2/m 6 Th. 15⅞; Parijs 78⁷/₈; Amst. 140½; Ween. 79¾; Petersburg 100¼.

HAMBURG 5 Aug. Spanje 3 pc. 33; id 1 pc. 17⅞; Rusl 5 pc. 91¾; 3 pc. Mexikanen 16⅞; Wissel op Amst. —.—; Londen kort —.—.

FRANKFORT, 5 Aug. Met. 5 pc. 66¾; 3 pc. Spanje binnenl. 34⅝; id. 1 pc. 18 13/16; Wissel op Londen 3/m. 117⅞; Amsterdam 100⅛; Parijs 94; Weenen 95⅝.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

			5 AUG. 4 u. gebl.	7 AUG. 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½	pCt.	59 15/16	59 15/16	à	60	
Dito Dito	3	"	71⅝	71⅝	"	71¾	
Dito Dito	4	"	89 11/16	89¾	"	89⅞	89⅞
Amortisatie	3½	"		87½	"		
Handel-Maatschappij	4½	"			"		
N. Bank		"			"		
O. I. Leening 1844	4	"			"		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½	"			"		
Dito Hollandsche dito					"		
Obligatiën	4½	"			"		
België, Certifikaten	2½	"			"		
Dito	4½	"			"		
Dito *Rothschild*	2½	"	48⅞	49	"		
Frankrijk, Certifikaten	3	"			"		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	"	100½	101	"	101¼	
Dito A°. 1828—1829	5	"		100½	"		
Dito A°. 1854					"		
Inschr. op 't Grootboek	6	"			"		
Dito Certifikaten	6	"		60	"		
Certifikaten te Hamburg	5	"			"		
Negot. 1831 en 1833	5	"	84		"		
Negot. 1840	4	"	78½	78½	"	78⅝	
Dito *Stieglitz*	4	"	77½	77⅝	"	77½	
Dito Nieuwe	4	"			"		
Nieuwe Engelsche	4½	"	84½	84½	"	84⅝	
Spanje, Nieuwe 3 pCt., thans	1	"	19 1/16	18 5/16	"	18 5/16	
Nieuwe	3	"		39⅞	"	40	
Binnenlandsche	3	"	34½	34⅞	"	35¼	35⅛
Cert. Coup. Sp. Com.			5	5 1/16	"	5 5/16	
Amortisable Schuld			4¼	4	"		
Portugal, te Londen	3	"	36¾	36⅞	"	36 13/16	
Dito Uitgestelde					"		
Weener Bank	4	"			"		
Metalliek 1816—1852	5	"	64½	64 5/16	"	64 7/16	
Dito 1847	2½	"	32 13/16	32⅞	"		
Dito 1851 en 1852	2½	"	32 13/16	32⅞	"		
Dito 1854		"	74¼	74⅜	"	75¼	75¼
Dito 1849	5	"	75⅜	75¼	"	75⅜	
Dito Letter B	5	"	75⅜	75¼	"	75⅜	
Aand. *f* 500 bij *Rothsch.*					"		
Dito 660 dito 1839					"		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5	"			"		
Polen, Obligatiën	4	"		67¼	"		
Aandeelen 1835					"		
Sardinië, te Londen	5	"			"		
Denemarken, dito	5	"			"		
Peru, dito	4½	"			"		
Grieken, te Londen	5	"		5 5/16	"		
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5	"			"		
Dito te Londen	6	"	[illegible]		"		
Dito Bank					"		
Louisiana, te Londen	5	"			"		
Brazilië, te Londen 1824	5	"		96⅝	"		
Dito 1843	5	"			"		
Grenada, dito à £ 100	2½	"		17	"		
Dito Uitgestelde			6⅝	6½	"		
Ecuador					"		
Mexiko, te Londen £ 100	3	"	24	23⅞	"	23 13/16	
Dito Onbepaalde	3	"	24	23⅞	"	23 13/16	
Venezuela, te Londen	3¼	"	24½		"		
Dito Uitgestelde	1				"		

Voortgezette kooporders deden de markt hunne vooruitgaande beweging vervolgen; binnenl. fondsen echter waren niet meer dan willig te noemen, terwijl alle de soorten van buitenl. effekten tot verhoogde prijzen zeer gezocht waren.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f*	55 13/16	Livorno	2/m.	*f*	38¼
"	zigt	"	56 1/16	Napels		"	83
Bordeaux	2/m.	"	55¼	Petersburg		"	[illegible]
"	3/m.	"	55	Weenen			[illegible]
Madrid	3/m.	"	240	Augsburg			[illegible]
Cadix		"	240	Frankfort			[illegible]
Sevilla		"	[illegible]	Hamburg	2/m.	"	[illegible]
[illegible]			[illegible]	[illegible]			[illegible]
Lissabon			[illegible]	Londen	2/m.	"	11.62½
Porto			[illegible]		zigt	"	11.72½
Genua	2/m.	"	45	Rotterdam			⅛

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 7 Augustus.

GRAANMARKT.

Tarwe *f* 3 à *f* 5 hooger met goeden handel; verkocht 130 ℔ o. wb. Poolsche *f* 462; 126, 128 ℔ dito *f* 425, 450; 127, 129 ℔ o. b. dito *f* 426, 435; 125, 127 ℔ n. dito *f* 405, 415; 130, 132 ℔ o. Rostocker *f* 430, 440; 134 ℔ n. Geldersche *f* 455; 129 ℔ dito *f* 400.

Rogge *f* 5 hooger met veel handel; verkocht 125 ℔ Norder *f* 300; 126 ℔ Pommer. *f* 285; 123 ℔ Donau *f* 275; 120 ℔ n. Odessa *f* 262; 123 ℔ o. dito *f* 265; 121 ℔ n. Holsteins. *f* 262; 115, 116 ℔ n. Pruiss. *f* 230, 233; 122 ℔ o. Amerikaansche *f* 285; 116 ℔ Archangel *f* 260; 118, 119 ℔ n. dito *f* 260, 265.

Garst en Haver zonder handel.

Boekweit prijshoudend; 116, 118, 120 ℔ Holsteinsche *f* 185, 190, 200; 114, 115 ℔ Sleeswijksche *f* 180, 182 [illegible]

Koolzaad, N. Noord-Holl. 63, 64; Holsteinsch [illegible] Op 9 vaten Olie in April [illegible] 67; Aug. 66; Nov. en Dec. 60½ &.

Lijnzaad een doen: 109 G Archangel *f* 350. *Raapolie* op 6/w. *f* 39; Vliegend *f* 37¾; 1°. Mei ek. *f* 38; Sept. *f* 37¾; Oct. *f* 37¾; Nov. 37¾; Dec. *f* 37¾. *Lijnolie* op 6/w. *f* 38½; Vliegend *f* 37¼. *Hennepolie* op 6/w. *f* 41¼; Vliegend *f* 40¼

ANTWERPEN, 5 Aug. *Koffij.* Hierin in deze week weinig omgegaan en de prijzen houden zich met moeite staande.

Rijst. Ook hierin was de omzet zeer beperkt. Zeilende Aracan is tot *f* 6 9 s. 6 d. en in loco blank Java tot *f* 8¼ verkocht.

Granen. Tarwe en Rogge *f* ½ lager afgegeven. — Gerst zeer flaauw. — Haver schaarsch en prijshoudend.

LONDEN, 4 Aug. *Ruwe Suiker* in eene vastere stemming. Van Hollandsche Crushed zijn omgezet 350 Tons tot 25 a 26 s. vrij boord te Holland.

Koffij. De prijzen blijven vast. Voor Native Ceylon wordt 44 a 45 s. voor goed tot mooi orninair betaald. Brazil zeer ordinair 41 a 42 s.; goed ordinair tot fijn ordinair 45 a 47 s.; eene zeilende lading Domingo is met 43 s. betaald.

Thee. Met meer handel tot onveranderde prijzen. Ord. Congo 10½ a 11 d.

Rijst. De stemming was iets beter. Eene lading Aracan is tot 9. 9 d. afgesloten.

Specerijen. Notenmuskaat met veel vraag hooger betaald. — Foelij iets lager. — Peper vast.

Talk hooger. Petersburger 67 s. in loco.

Graanmarkt. Tarwe met geringe aanvoeren en gereede kooplust tot voorgaande prijzen, waartoe geene afgevers zijn. — Garst flaauw. — Haver iets hooger.

Veemarkt. In Runderen was levendige handel tot voorgaande prijzen, — Schapen gingen traag af. — Lammeren gezocht. — Kalveren en Varkens onveranderd.

Boter overvloedig voorhanden en de prijzen zijn iets lager; fijne Vriessche 88 a 92 s.

Kaas dalende in prijs; Goudsche 38 a 46 s.; Edammer 48 a 54 s.

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

TEXEL, 5 Aug. K. H. Leonhard, Lodewijk Anthonie, Melbourne. - W. B. van Zijp, Derkina Titia, Batavia. - W. Groeneveld, Prinses Amélie, id. - J. A. Buikes, Raphael, Curaçao. - H. Brugts, Broederschap, Livorno. - W. J. Bakker, Johanna Elisabeth, Marseille. - E. Pedreira, St. Antonia, Bilbao. - O. D. Duintjer, Aukje Gepkelina, Brest. — 6 Aug. Jr C. Ruige, Cameleon, Batavia. - G. J. van der Meij, Jupiter, id.

HELVOET, 5 Aug. C. C. Hansen, Borneo, Batavia. - A. A. Klein, Voltigeur, Laguaijra.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 23 Junij, op 5° 23' N. Br., 26° 20' W. L. Rembrand van Rijn, Kapt. J. H. van Wijngaarden, van Liverpool, n. Sijdney.

Kapt. O. G. Molenaar, van Livorno, in Texel binnen, rapporteert den 22en Julij op 44° 43' N. Br. en 10° 30' W. Lr gepraaid te hebben, het schip Brouwershaven, kapt. P. Jansen Jr., van Rotterdam naar Batavia; alles wel aan boord.

BIBLIOGRAFIE.

Nieuwe Handleiding tot de Geschiedenis der Nederlanden (1).

Met veel genoegen doorlazen wij het werkje, onder bovenstaanden titel aangekondigd. De schrijver wilde eene proeve leveren van een beknopt, bondig en naar waarheid voorgesteld overzigt van de Geschiedenis der Nederlanden, en dat wel berekend voor mingevorderde leerlingen (*Voorwoord*). Dit alles in aanmerking genomen, verheugen wij ons, hem te mogen gelukwenschen met het slagen van zijn verdienstelijken arbeid, en het gezegde boekje, dat zich overigens door eene nette uitvoering onderscheidt, gunstig in de belangstelling van onderwijzenden en leerlingen te kunnen aanbevelen. De overzigten zijn over het algemeen goed opgevat, duidelijk en gemakkelijk doorgevoerd, de overgangen, zoowel in de behandeling der verschillende tijdperken, als der verschillende provinciën vrij geleidelijk verbonden. Het geheel draagt onmiskenbare blijken van studie en opmerking, van bekendheid daarenboven met de meer onpartijdige beschouwingen, die op het hedendaagsch onderzoek gegrond zijn en reeds velen voor zich gewonnen hebben. Immers, om de woorden te bezigen des heeren Groen van Prinsterer (*Handb. der Gesch. van het Vaderland. Voorrede*): »Aan weinigen is het onbekend, dat voor de studie der »Historie, ook van Nederland, de laatste tijden de aanvang bijkans van een nieuw leven geweest zijn. De »openbaarmaking hier en elders van tallooze en gewigtige »stukken, zoowel als het ophouden der alleenheersching »van vooroordeelen (in een voormaligen regeringsvorm »gewortelt) heeft aan het strenge meesterschap eener on»zijdige [illegible] een einde gemaakt, zoodat de over»tuiging [illegible] ook voor meest gangbare mee»ningen, [illegible] gehouden te worden, eene »herkeuring [illegible] ijver is men aan dit »groote werk [illegible] begonnen, »en omtrent menige [illegible] »pervlakkigheid of bekrompenheid [illegible] »nige waarheid, die geloochend [illegible] »was, is het alreede gelukt, in wederlegging [illegible] »eene vastheid van bewijsgrond, welke historische [illegible] »heid geeft, te erlangen."

Dit voorbeeld schijnt wel bepaald op die onzijdige beschouwingen te doelen, welke voortkwamen uit de verbittering der staatspartijen in de voormalige Republiek; doch met niet minder waarheid mogen zij worden toegepast op de geschiedenis der behandeling van een meer verwijderd tijdperk. Men kan te geruster tot die toepassing overgaan, als men de aangehaalde plaats vergelijkt met de volgende uit de *Archives de la Maison d'Or. Nassau*, publié par Groen van Pr. T. I, 2e éd. pag. 40: »Les écrivains que nous avons cités [de Protestantsche schrijvers namelijk uit den Spaanschen tijd, als Languet, van Reyd, van Meteren, Bor en Hooft, door al wat volgde immers onophoudelijk nageschreven en naverteld] avec la »meilleure volonté d'être justes [?] envers leurs antago»nistes vivoient cependant au milieu des passions agitées »et ne pouvoient toujours se soustraire à ces influences, »pour ainsi dire, atmosphériques. Delà de fortes préven»tions contre le Roi, les Espagnols, et les Catholiques. »En outre ils ne sont suffisamment instruits des faits qui »se passèrent en Belgique; leurs renseignements ne sont »très exacts, ni sur les commencements des troubles, ni »sur l'époque où les 17 provinces firent de nouveau cause »commune. Il a done fallu prendre des renseignements »chez l'ennemi."

Bovendien de heer Groen zelf onderwierp niet weinig meeningen omtrent feiten en personen der XVIe eeuw aan herkeuring, aan (op zijne wijs) onbevangen toetsing, en erlangde van tijd tot tijd verrassende uitkomsten.

Zoo kan dan ook onze *Nieuwe Handleiding* zich met regt beroepen op de uitspraken van sommige herkeurders, en draagt bij tot het groote werk dier algemeene hertoetsing, wat nog in lang niet voleindigd is. Zeer gepast heeft de Schr. door eene korte opmerking, soms door een enkele wending het juiste standpunt en de rigting aangeduid, die het mondeling onderrigt bij de behandeling van sommige feiten zal moeten nemen.

Inmiddels, wij ontveinzen het niet, op dit mondeling onderrigt is tamelijk veel gerekend, althans zoo het boekje tot leerboek voor hoogere klassen en wel voor het middelbaar onderwijs dienen moet. Er is zóó veel merkwaardigs in deze landen voorgevallen, dat ieder onderwijzer nog altijd in overvloed zal aan te vullen hebben, dan ook, wanneer de overzigten veel vollediger, de zamenhang van oorzaken en gevolgen breeder uiteengezet, de hoofdgebeurtenissen daarbij omstandiger verhaald zullen zijn. Wenschelijk, ja noodig is het, naar onze bescheiden meening, dat meergevorderden in een handboek bij voortduring iets meer kunnen nagaan dan den algemeenen loop hunner geschiedenis; zij moeten daarin ook kunnen vinden, wat hunne belangstelling gaande houdt, hen tot diepere en meer uitgebreide studie blijft opwekken; hierin, vreezen wij, zal door eene enkele zoo weinig gedétailleerde Handleiding, moeijelijk voorzien worden.

Overtuigd, dat de Schr. (dien wij wenschen te kennen) eene wezenlijke dienst aan de jeugd heeft bewezen, verlangen en hopen wij tevens, dat hij zich moge aangespoord voelen, om zelf tot eene meer uitgebreide behandeling over te gaan, al koos hij bijv. voorloopig het belangrijke tijdvak des zoogenaamden tachtigjarigen oorlogs. Veelvuldig en groot ware het nut, door zulk een arbeid te stichten, zeer groot de erkentelijkheid, aan den Schr. deswegens verschuldigd. In zulk geval zou welligt de geschiedenis van sommige zuidelijke provinciën aanmerkelijk bekort kunnen blijven, zonder dat de voorstelling van het geheel in grondigheid of volledigheid behoefde te verliezen.

Wij vernemen, dat de *Nieuwe Handleiding* van zeer veel zijden wordt aangevraagd; mogt de Schr. door die belangstelling blijven ontwaren, dat zijne werkzaamheid niet te vergeefs was, en tevens nieuwen moed erlangen voor dergelijke en grootere ondernemingen in het toekomende! (*Katholiek.*)

(1) Ten gebruike bij het middelbaar onderwijs A. M. D. G. — Arnhem, bij J. Witz 1854.

Advertentiën.

(95) Voorzien van de H. H. Sakramenten der stervenden overleed heden, na een smartelijk lijden van eenige dagen, in den ouderdom van ruim 70 jaren, onze teergeliefde Vader en Behuwdvader, de Wel-Edele Heer H. SMITS, J. N. Z., Oud Lid der Provinciale Staten van Noord-Brabant en van den Stedelijken Raad, Vice-President van de Vereeniging van den H. Vincentius a Paulo te Eindhoven.

EINDHOVEN, J. H. SMITS.
4 Augustus 1854. Uit allen naam [illegible]

(101) **Gymnasium te Oldenzaal.**

[illegible] op deze inrigting [illegible] wenschen aangenomen te worden, kunnen zich daartoe [illegible] voor of op den [illegible] September, bij den Ondergeteekende [illegible] Dr. F. C. BOER, [illegible] *Gymn. Rector.*

Men gebruike de Pillen van Holloway, *ingeval van bedorven maag, verzwakking en leverziekte.*

De wonderbaarlijke uitwerking die dit middel dikwijls heeft gehad op diegenen welke aan een bedorven maag, leverkwalen enz. lijden, zouden bijna ongeloovelijk schijnen, indien zij niet dagelijks van alle kanten werden bevestigd. De opwekkende kracht dezer pillen, verwijderen alle zenuw aandoeningen, versterken de maag en bevorderen de eetlust. Die welke aan waterzucht lijden, behoorden de pillen van Holloway te gebruiken, daar er geen zekerder middel voor die gevaarlijke ziekte bestaat.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20,50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1 85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13 35, *f* 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, die met Mej. de Wed. A. P. MUMS te *Utrecht* hertrouwd is, en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*; alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.* (3)

Bij E. P. VAN OSCH,

FABRIEKANT VAN MUZIJKINSTRUMENTEN,
te MAASTRICHT,

biedt zich eene gelegenheid aan, tot het overnemen van eenige fraaije **KERKORNEMENTEN**, bestaande in eenige Koperen, Gevernisten en Verzilverden **Kruisbeelden**; Koperen, Vergulden en Verzilverden **Wierookvaten; Kelken** en **Siboriums**, Koper-Verzilverd, Knip-Zilver Verguld; **Remonstranten**, Koper-Verzilverd, Knip-Zilver Verguld; **Luster en Godslampen**, stijl gotique en ordinair geheel *of gedeeltelijk* geringen prijs etc. etc. (99)

(46) Bij W. BERGMANS, Boekhandelaar te Tilburg is verkrijgbaar:

Principia Theologiæ Moralis Theoreticæ et Practice exposita, auctore F. PR. VAN DER VELDEN, ord. E. F. Minn. Recoll. Prov. Belgicæ S. Theologiæ Lectore Jubiloto et actuali, 2 deelen in gr. 8°. Prijs *f* 3.30

(89) Bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN te Leyden, komt heden van de pers:

GEDACHTENISREDE,
BIJ GELEGENHEID VAN HET 25JARIGE BESTAAN VAN DE
Begraafplaats der Katholieken,

uitgesproken door den Wel-Eerw. Heer H. THOMAS, C. Pr. en Pastoor aldaar. Prijs 50 Cents. Uitgegeven ten voordeele der R. K. Diaconie-School.

Bij gelegenheid van het Inwijden van Kerken komt bijzonder te pas een Boekje, waarin al die plegtigheden vermeld worden:

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN en [illegible] Correspondenten zijn ze verkrijgbaar met [illegible] 50 Cents en zonder plaatjes à 25 Cents; [illegible] stellen voor, het strooijen van de asch en [illegible] van het alphabeth door den Bisschop. — De [illegible] maakt met zijnen staf een kruis op de deur [illegible] — De Bisschop besproeit de muren [illegible] binnen met wijwater. — De Bisschop maakt een kruis op den steen, waarmede het graf voor de Reliquiën gesloten wordt. — De Bisschop zalft [illegible] vijf kruisen op het Altaar. — De Bisschop [illegible] 12 kruisen op de [illegible] der kerk [illegible] — De Bisschop ontsteekt de [illegible] wierookkorrels op de hoeken en het midden [illegible]

[illegible] plegtigheden vindt men in dit boekje de [illegible] gebruikelijke gebeden, gevolgd van eene verklaring [illegible] plegtigheden.

Bij denzelven wordt met succes gedebiteerd:

[illegible] LECLERC.
IETS UIT DE JONGSTE "OUDE TIJD",
VERHAALD DOOR
J. A. ALBERDINGK THIJM.
Met een Plaatje van DUJARDIN *f* 0.[illegible]

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.